

آیا امام حسین(ع) راه دیگری غیر از شهادت نداشت؟

حجت‌الاسلام قربانی، محقق و دین‌پژوه با اشاره به عوامل پیدایش حادثه عاشورا گفت: بنی‌امیه برای امام حسین(ع) چاره‌ای جز تسلیم با ذلت و یا شهادت با عزت نگذاشت، لذا قیام سیدالشهدا(ع) به شهادت ایشان و یاران وفادارش منتهی شد.

حجت‌الاسلام قربانی، محقق و دین‌پژوه با اشاره به عوامل پیدایش حادثه عاشورا گفت: بنی‌امیه برای امام حسین(ع) چاره‌ای جز تسلیم با ذلت و یا شهادت با عزت نگذاشت، لذا قیام سیدالشهدا(ع) به شهادت ایشان و یاران وفادارش منتهی شد.

حجت‌الاسلام محمدعلی قربانی، محقق و دین‌پژوه حجت‌الاسلام محمدعلی قربانی، محقق و دین‌پژوه، در گفت‌وگو با ایکنا از خراسان رضوی، در خصوص عوامل تاریخی که در پیدایش حادثه عاشورا نقش داشته است، اظهار کرد: عاشورا یک حادثه بسیار عظیمی است، به گونه‌ای که یکی از شاعران عرب درباره نهضت امام حسین(ع) می‌گوید: «الاسلام محمدی الوجود، حسینی البقاء»؛ درست است که آغاز اسلام با پیامبر(ص) بود، اما فردی که به این موضوع جان و روح داد و باعث شد که در گرداب‌ها فراموش نشود جز سیدالشهدا(ع) فرد دیگری نبوده است. در واقع قیام امام حسین(ع) بقای اسلام را تضمین کرد.

وی بیان کرد: امام حسین(ع) نامه‌ای برای اهل بصره نوشت که در این نامه فلسفه قیام خود را در دو جمله تاریخی بیان کرد که در حقیقت تمام حرکت ایشان در این دو جمله متبلور شده است. ایشان پس از حمد و ثنای پیغمبر اکرم(ص) می‌فرماید: «قَاتِ السُّنَّةَ قَدْ أُمِّتَتْ» که آگاه باشید سنت و روش پیامبر(ص) اکنون در میان مردم رواج ندارد و مرده است و بدعت جایگزین سنت پیغمبر(ص) شده و مقوله‌هایی که دین‌نما هستند نیز جای دین را گرفته‌اند، لذا حضرت سیدالشهدا(ع) حرکت خود را اینگونه تبیین می‌کند.

این محقق و دین‌پژوه ابراز کرد: امام حسین(ع) این سخن را ۵۰ سال پس از رحلت پیامبر اکرم(ص) در زمانی بیان کرد که شاخص‌ها و محورهای دین تغییر کرده و دیگر نام و نشانی از پیامبر اکرم(ص) باقی نمانده است مگر آنچه که از زبان دشمنانش به افکار مردم تزریق می‌شود. هدف اصلی قیام امام حسین(ع)

قربانی تصریح کرد: این در حالی است که در رابطه با یزید نیز آمده است مقوله‌هایی که جزء محرمات و مسلمات دین بوده مانند شراب‌خواری در میان مردم رواج پیدا کرده بود و به عنوان ارزش تلقی می‌شد و از همین رو سیدالشهدا(ع) می‌فرماید که شروع نهضت من در این راستاست که سنت‌ها در جای خود باقی بماند و بدعت‌ها از بین برود.

وی با بیان اینکه حادثه عاشورا تا حدودی تحت الشعاع مسائل قبیله‌ای، عصبیت و جاهلیت است البته که می‌تواند به آن قبیله و مسئله بازگردد، افزود: با وجود اینکه پیامبر(ص) از آل ابوسفیان و آل مروان تبری داشتند، اما پس از ۵۰ سال شرایط به گونه‌ای شده بود که حکومت در دست این افراد قرار گرفت و همواره درصد احیای سنت‌های جاهلیت بر آمدند و دقیقاً همان کاری بود که پیامبر(ص) در تمام عمر خود با آن‌ها مبارزه و مقابله کردند و سعی داشتند که ارزش‌ها را جایگزین ضد ارزش‌ها قرار دهند.

حجت‌الاسلام قربانی در تحریریه ایکنا رضوی

این محقق و دین‌پژوه گفت: اما این در حالی است که سنت‌های جاهلیت به شکل دیگری در لباس دین اسلام به مردم ارائه می‌شد. لذا امام حسین(ع) به محمد حنفیه می‌فرمایند که آیا نمی‌بینی به حق عمل نمی‌شود و از باطل دوری نمی‌کنند؟ در زمان سیدالشهدا(ع) شرایط به گونه‌ای تغییر یافت که ارزش‌ها مغلوب شد و بر همین اساس امام حسین(ع) باید این ارزش‌ها را به جایگاه اصلی خود باز می‌گرداند که البته این کار آسانی نبود.

قربانی با اشاره به اهمیت روز مباهله و مقایسه این روز با واقعه عاشورا، بیان کرد: مباهله روز بسیار مهمی در تاریخ اسلام است، یعنی تمام اسلام به تمام قامت در مقابل تمام کفر قرار گرفت. تعریف من از روز مباهله عاشورای پیغمبر(ص) است، زیرا در عاشورا امام حسین(ع) همه دارایی خود را برای دفاع از حق به میدان آورد و در روز مباهله نیز پیغمبر(ص) نیز همه دارایی‌هایشان را به عنوان نفایس زندگی خود برای دفاع از کیان حق، حقیقت و دین اسلام به میدان آورد و از همین رو است که روز مباهله بسیار مهم است.

وی اضافه کرد: البته درست است که پیامبر(ص) فرمودند: «همه می‌دانستند که حسین(ع) از پیامبر(ص) است»، اما تعبیری که من در

این باره دارم این است که اگر حسین(ع) نبود دین پیامبر(ص) هم نبود.
مقایسه صفت «رحمة للعالمین» پیامبر(ص) با «رحمة الله الواسعة» امام حسین(ع)

این محقق و دین پژوه بیان کرد: معتقدم که عاشورای امام حسین(ع) از عاشورای پیامبر(ص) بالاتر است، زیرا قرآن کریم، پیامبر اکرم(ص) را به عنوان «رحمة للعالمین» معرفی می کند و چنین مقامی را که یکی از اسامی الهی است به ایشان داده است. منظور از این رحمانیت یکسان استفاده کردن کافر و مؤمن از سفره الهی است. در حالی که همین مقام را سیدالشهدا(ع) هم دارند و لذا روضه خوان ها درباره امام حسین(ع) می گویند «یا رحمة الله الواسعة» که دقیقاً مفهوم رحمانیت رسول خدا(ص) را با بیان دیگری درباره امام حسین(ع) به کار می برند.

قربانی تصریح کرد: اما تفاوتی که بین این دو نفر وجود دارد این است که پیامبر(ص) در روز مباحله برای نفرین کردن دشمنان حاضر شدند که البته این کار را انجام ندادند، در حالی که امام حسین(ع) با آن ظلمی که در حق ایشان صورت گرفته بود حاضر به چنین کاری نشدند و از راوی این حادثه آمده است که اگر حسین(ع) نفرین می کرد هیچ احدی زنده نمی ماند، اما ایشان چنین کاری نکرد و در آخرین لحظات سخت زندگی خود راضی به رضای خداوند بود.

وی تأکید کرد: لذا باید قدر این سفره را دانست و مهم ترین رکن نیز این است که برای امام حسین(ع) کاری انجام دهیم که برای این کار هم نیازی به داشتن مدرک دانشگاهی و ۹۰ سال عبادت نیست، زیرا اگر لحظه ای مورد عنایت ایشان قرار گیریم دیگر کار تمام است و معجزنما خواهیم شد.

این محقق و دین پژوه در پاسخ به این سؤال که آیا مسیری که امام حسین(ع) انتخاب کردند تنها راه و بهترین راه ایشان بود و جز این راه دیگری نداشتند؟ ابراز کرد: در واقع بنی امیه برای امام حسین(ع) چاره ای جز اینکه یا باید ذلت تسلیم را برای نسل بنی هاشم به جان می خریدند و یا اینکه مسیر شهادت را انتخاب می کردند، نگذاشت و لذا سیدالشهدا(ع) و همه افراد می دانستند که ایشان در این مسیر کشته می شوند و این راه جز شهادت به راه دیگری منتهی نخواهد شد.

قربانی ادامه داد: بر همین اساس محمد حنفیه از ایشان می خواست که در مدینه بماند و یا اینکه خانواده را با خود همراه نکند در واقع به لحاظ فهم عرفی متعارفی منطقه ای می توان نتیجه گرفت که این مسیر جز شهادت راه دیگری ندارد، زیرا ذلت بنی هاشم یعنی ذلت پیامبر(ص) و ذلت پیامبر(ص) هم یعنی تسلط دشمنان پیامبر(ص) بر این مسیر است.

وی گفت: امام حسین(ع) با وجود اینکه از روز اول می دانستند که این راه جز به شهادت منتهی نخواهد شد، زیرا مسیر بنی هاشم و اسلام و بانیان او با مسیر دشمنان اسلام و بنی امیه در یک مسیر نخواهد بود، اما تمام تلاش خود را داشتند که هیچ کشت و کشتاری رخ ندهد و در جایی این مقوله به حقیقت بپیوند که در آنجا بیشترین بهره برداری تبلیغاتی، دینی و اجتماعی صورت گیرد.

این محقق و دین پژوه اظهار کرد: به همین دلیل در ابتدا به مکه و سپس به کوفه رفتند، اما زمانی که راه بر ایشان بسته شد جز پناه بردن به کربلا راه دیگری نداشتند که در کربلا هم در روز تاسوعا و عاشورا همه راه ها بر ایشان بسته شد و تنها راهی که برای ایشان باقی مانده بود، شهادت بود که البته در یک منطقه ژئوپولوتیکی خاص، تشنه مردن و در میان دوستان به شهادت رسیدن کار آسانی نیست.

قربانی در پایان ابراز کرد: اما به هر حال حضرت سیدالشهدا(ع) در چنین محیط و صحنه ای به شهادت رسید و رساندن پیام این واقعه را هم خواهر گرامی ایشان برعهده گرفت. حضرت زینب(س) پرچمی را که روز عاشورا از دستان سیدالشهدا(ع) بر زمین افتاد را از روز ۱۱ محرم عقيله بنی هاشم بر دوش گرفت و به کوفه و سپس به شام برد و مجدد به مدینه بازگرداند تا این نهضت پابرجا بماند.